

Detta är en övergripande sammanställning av arbetslöshetsersättnings utveckling under åren 1973-2013. De regeländringar som presenteras är inte att betrakta som lagtexter utan är tänkta att vara en kortfattad sammanfattning av lagändringen kopplat till tidpunkten för införandet. För utförligare information hänvisas till respektive författning eller förarbete.

Historik - Bisyssla

1 Föreskriftsrätt

IAF har, när det gäller bisyssla, rätt att meddela verkställighetsföreskrifter enligt 31 § ALFFo

2 Kassaförordningen

Rent språkligt avses med bisyssla ett extraarbete med så liten omfattning att det kan utföras jämsides med ett annat heltidsarbete.

Bestämmelserna om bisyssla hänger samman med bestämmelserna om deltidsarbete. Av 1956 års kassaförordning framgick att ersättning inte kunde utgå för dag, för vilken medlemmen hade sökt arbete för kortare tid än fyra timmar¹. I 1973 års lag om arbetslöshetsförsäkring ändrades detta krav till tre timmar per dag.

3 KSA-utredningen, SOU 1971:42

Enligt KSA-utredningen förelåg överhuvudtaget ingen ersättningsrätt om arbetsutbudet var lägre än tre timmar per dag och per vecka skulle arbetsutbudet vara minst 17 timmars arbete. Avsåg den sökandes arbetsutbud arbete med kortare arbetsutbud var det sökta arbetet enligt utredningen närmast att jämföra med bisyssla eller med en annan syssla av så liten omfattning och betydelse det i varje fall inte kunde grunda någon framtida ersättningsrätt för den sökande enligt det reguljära arbetsvillkoret. Sysslor med denna begränsade omfattning kom vidare enligt utredningen inte att ens påverka ersättningsrätten, om de utfördes under pågående arbetslöshet, vilket framgick av den föreslagna om- räkningstabellen².

3.1 Prop. 1973:56

Förslagen lämnades vid remissbehandlingen utan erinringar³. I förslaget till lag om arbetslöshetsförsäkring infördes en bestämmelse som innebar att det vid beräkningen av arbetslöshet under del av vecka inte skulle tas hänsyn till bisyssla som den försäkrade före arbetslöshetens inträde

¹ 32 § 1956 års kassaförordning

² SOU 1971:42, s. 242

³ Prop. 1973:56, s. 216-217

varaktigt hade utfört vid sidan av heltidsarbete. Bisysslan fick dock inte utvidgas under arbetslösheten och inte hindrad den försäkrade från att anta erbjudet lämpligt arbete. Vidare fanns en begränsning i bisysslan som innebar att den inte fick omfatta mer än fem timmar som i den försäkrades ordinarie arbete vanligen hade varit arbetsfri⁴.

3.2 Förändrade regler i 1973 års lag

Omständigheten att bisysslan inte fick omfatta mer än fem timmar, som i den försäkrades ordinarie arbete hade varit arbetsfri, innebar i sin tur att en försäkrad kunde ha en bisyssla med obegränsat antal timmar under ordinarie arbetsdagar utan att detta minskade arbetslöshetsersättningen vid arbetslöshet från det huvudsakliga arbetet. En bisyssla som omfattade mer än fem timmar under vanligtvis arbetsfri dag påverkade emellertid ersättningen. Det var inte bisysslans omfattning som var av betydelse utan om den var förlagd till arbetsfri dag eller inte. Enligt departementschefens mening var detta en reglering som tedde sig svårbegriplig och som inte tjänade något annat syfte än att begränsa ersättningsutbetalningarna. Regleringen skapade enligt departementschefen dessutom administrativt krångel för arbetslöshetskassorna som i varje fall av bisyssla var tvungna att utreda hur arbetstiden var förlagd. Mot denna bakgrund och då regeln hade betydelse endast i ett fåtal fall föreslog departementschefen att den skulle slopas⁵. Begränsningen försvann den 1 juli 1989⁶.

När det gällde lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) infördes den 1 juli 1994 en bestämmelse om bisyssla, som motsvarade bestämmelsen om bisyssla i arbetslöshetsförsäkringen⁷. Bestämmelsen i KAS upphävdes ett halvår senare dvs. den 1 januari 1995⁸.

4 Arbom-utredningen, SOU 1996:150

Arbom-utredningen konstaterade att det enligt då gällande regler om bisyssla inte fanns någon egentlig begränsning av bisysslan i arbetstid eller inkomst, men eftersom den sökande var tvungen att sköta bisysslan vid sidan av ett heltidsarbete så var möjligheterna i praktiken begränsade⁹. Arbom-utredningen ansåg att en lämplig regel var att en bisyssla före det att arbetslösheten inträdde skulle ha bedrivits åtminstone under lika lång tid som krävdes för att uppfylla ett arbetsvillkor¹⁰. Under utredningens arbete hade det framkommit, att det förekom bisysslor som gav den arbetslöse intäkter som vida översteg arbetslöshetsersättningen. Det kunde därför

⁴ 23 § andra stycket SFS 1973:370

⁵ Prop. 1988/89:100 bilaga 12, s. 96

⁶ 23 § andra stycket SFS 1989:331

⁷ 23 § andra stycket SFS 1994:929

⁸ SFS 1994:1674

⁹ SOU 1996:150, s. 190

¹⁰ SOU 1996:150, s. 191

enligt utredningen ifrågasättas om det var rimligt, att den arbetslöse i dessa fall även skulle kunna få arbetslöshetsersättning, utan att det skedde någon samordning mellan intäkterna från bisysslan och arbetslöshetsersättningen¹¹.

Samordningsregler innebar enligt utredningen en form av behovsprövad arbetslöshetsersättning, som stred mot grundläggande principer för försäkringen. Vid en sammanvägd bedömning fann utredningen emellertid att det borde införas en samordningsregel för bisysslor. Utredningen föreslog att samordning skulle ske genom att en viss avräkning gjordes från arbetslöshetsersättningen beträffande inkomster som den arbetslöse fick från bisysslan. Utredningen ansåg att en viss inkomst, ett fribelopp skulle kunna intjänas utan att arbetslöshetsersättningens storlek påverkades. Fribeloppet borde enligt utredningen sättas lika med grundbeloppet. Över denna nivå föreslogs att hela inkomsten från bisysslan avräknades från arbetslöshetsersättningen¹².

4.1 Prop. 1996/97:107

Regeringen ansåg att inkomsterna av bisysslan borde få betydelse både i början av verksamheten när det gällde att bedöma om verksamheten var en bisyssla och under tiden i arbetslöshet där inkomsten som översteg en viss nivå borde reducera arbetslöshetsersättningen. Inkomsterna av verksamheten borde enligt regeringen i genomsnitt inte få överstiga 1 400 kronor per vecka för att betraktas som en bisyssla. Vidare ansåg regeringen att bisysslan inte heller borde få hindra den sökande från att söka och anta nytt heltidsarbete. Slutligen borde bisysslan enligt regeringen inte få utvidgas under arbetslösheten¹³. När det gällde samordning av inkomster från bisysslan med arbetslöshetsersättning ansåg regeringen att av inkomster som översteg 1 400 kronor per vecka borde hälften av det överskjutande beloppet reducera det belopp som betalades ut från arbetslöshetskassan och reduktionen borde gälla från och med den första ersättningsperioden¹⁴. Förslaget infördes den 29 september 1997¹⁵.

4.2 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Den 1 januari 1998 trädde 1997 års lag om arbetslöshetsförsäkring i kraft. Bestämmelsen om bisyssla flyttades över till 39 § andra stycket i den nya lagen med den ändringen att det s.k. fribeloppet angavs till sex grundbelopp¹⁶. Bestämmelsen kvarstod oförändrad fram till den 2 juli 2007, då

¹¹ SOU 1996:150, s. 191

¹² SOU 1996:150, s. 192

¹³ Prop. 1996/97:107, s. 102

¹⁴ Prop. 1996/97:107, s. 102-103

¹⁵ 23 § andra stycket SFS 1997:241, se även övergångsbestämmelserna till SFS 1997:241

¹⁶ 39 § andra stycket SFS 1997:238

kravet på att extraarbetet före arbetslösheten inträde skulle ha utförts vid sidan av ett heltidsarbete skärptes till tolv månader¹⁷.

5 Skärpta regler

Normalarbetstiden beräknades från och med den 1 januari 2007 på hela ramtiden, dvs. tolv månader närmast före arbetslöshetens inträde¹⁸.

Regeringen ansåg att detta medförde att det även fanns skäl att ändra beräkningsgrunden för bisyssla. Detta borde enligt regeringen ske dels för att uppnå en överensstämmelse med bestämmelserna om normalarbetstiden beräkning, dels av det skälet att sex månader är en kort tid.

Regeringen ansåg också att bestämmelsens utformning i dess lydelse före den 2 juli 2007 medförde att anställningar eller verksamhet av säsongs-karaktär kunde godkännas som bisyssla. Enligt regeringens uppfattning borde, precis som när det gällde normalarbetstidens beräkning, en god förankring på arbetsmarknaden främjas¹⁹.

Nästa förändring i bestämmelserna om bisyssla trädde i kraft den 5 juli 2010.

Begreppet bisyssla i arbetslöshetsförsäkringen definierades i lagen och samtidigt slopades inkomstgränsen för att få en näringsverksamhet godkänd som bisyssla²⁰.

Regeringen ansåg att tillämpningen borde förtydligas genom en definition av begreppet bisyssla i arbetslöshetsförsäkringen. Vidare ansåg regeringen att inkomstgränsen för att få en anställning godkänd som bisyssla borde kvarstå. Anledningen till detta var enligt regeringen att en sökande som inte hade fått en anställning godkänd som bisyssla fortfarande kunde vara berättigad till arbetslöshetsersättning men omfattades av deltidsbegränsningen enligt 40 § ALF. Regeringen föreslog att nuvarande krav på att inkomsten från anställningen i genomsnitt inte fick överstiga ett belopp som motsvarade sex grundbelopp per vecka för att få en anställning godkänd som bisyssla²¹.

När det gällde kravet för att få behålla en bisyssla, ansåg regeringen, att den rådande inkomstgränsen för hur mycket en sökande kunde tjäna på sin bisyssla utan att få avdrag på sin arbetslöshetsersättning var rimlig och väl avvägd och såg därför ingen anledning att ändra denna²².

¹⁷ 39 § andra stycket SFS 2007:293

¹⁸ 28 § SFS 2006:1546

¹⁹ Prop. 2006/07:89, s. 63

²⁰ 39 § SFS 2010:445

²¹ Prop. 2009/10:120, s. 93-94

²² Prop. 2009/10:120, s. 94